

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д.н. Камелия Николова

Национална академия за театрално и филмово изкуство;
Институт за изследване на изкуствата, Българска академия на науките

за представените трудове за участие в конкурса
за заемане на академичната длъжност ДОЦЕНТ
в професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство,
научна специалност „Театрознание и театрално изкуство”,
за нуждите на катедра „Телевизионно, театрално и киноизкуство”,
Факултет по изкуствата, Югозападен университет „Неофит Рилски”,
обявен в „Държавен вестник“, бр. 36 от 17.04.2026 г.,
с единствен кандидат:

гл. ас. д-р Росица Константинова Обрешкова

За участие в конкурса д-р Росица Обрешкова е представила три театрални спектакъла, които е създала като режисьор, драматург и актриса през последните години: авторския моноспектакъл „Страшносмешно необщуване“ (2020, Есенен международен театрален фестивал „Сцена на кръстопът“) и продукциите „Вавилонци“ по Станислав Стратиев (2023, Театър „Отражение“, Торонто, Канада) и „Ламбо на 80: години любов“ (2022, Народен театър „Иван Вазов“, концерт-спектакъл по случай честването на 80-годишнината на Стефан Данаилов), на които е режисьор. Трите спектакъла са нейният основен хабилитационен труд. Към тях тя е добавила и теоретичното изследване „IMAGINATRIX“, публикувано като книга от Университетско издателство „Неофит Рилски“ през 2025 г., както и студията „IMAGINATRIX в акция: лични хроники за въображението, езика,

смисъла и паметта и на театралната сцена“, анализираща поставените творчески задачи и постигнатите резултати в изброените представления.

Всички представени документи според изискванията на ЗРАСРБ, както и самата творческа, научна и педагогическа дейност, заявена от кандидата за участие в конкурса, отговарят на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“.

За основен обект на настоящата рецензия взимам изброените по-горе три спектакъла на Росица Обрешкова, с които тя е избрала да участва в конкурса за доцент по театрална режисура и актьорско майсторство, и теоретичното изследване „IMAGINATRIX“, както и имам предвид някои от останалите ѝ постановки, критически отзиви и награди за работата ѝ като драматург и режисьор и преподавателската ѝ дейност като дългогодишен асистент по актьорство на проф. Стефан Данаилов в НАТФИЗ в периода 2002–2020 и като главен асистент и ръководител на клас по „Актьорско майсторство за драматичен театър“ в катедра „Телевизионно, театрално и киноизкуство“ на Факултета по изкуствата в Югозападния университет „Неофит Рилски“ от 2020 г. до днес.

Трите спектакъла, с които д-р Росица Обрешкова участва в конкурса са не само някои от най-новите ѝ представления, но и, разгледани заедно, убедително обобщават и представят нейните интереси в областта на театъра и кръга от сценични форми, в които тя основно работи. Това ги прави особено подходящи за анализ и коментар по откритата процедура. Тези спектакли, заедно с включеното към тях теоретичното изследване „IMAGINATRIX“, в което Росица Обрешкова прави детайлно интердисциплинарно проучване на актьорското въображение като „активно творящо въображение или *Imagatrix*“ и на пътищата, по които то „твори театрална реалност“ (стр. 86–87) ясно заявяват типа театър, който я интересува и в чието поле тя прави своите последователни опити и търсения през изтеклите години – авторския театър на въображението, който вълнува

и прониква дълбоко както в зрителите, така и в своите създатели и преодолява съвременната апатия и отчуждение между тях. Тук непременно трябва да бъде открито и още едно важно качество на кандидата, демонстрирано от коментирания избор на материалите за участие в конкурса – желанието и усилието на Росица Обрешкова преди всичко сама да осмисли чрез теоретично проучване и изследване своите предпочитания и натрупан досега опит като режисьор, драматург и актриса и вече дългогодишен преподавател по актьорско майсторство, както и различните въпроси, пред които този опит я е изправил и продължава да я изправя. Без съмнение това усилие да осмисли и надгради теоретично извървяния от нея досега път в театралната практика и да извлече от него онова, което е особено подходящо и продуктивно за работата ѝ със студентите е много важно за позицията, за която кандидатства.

Предпочитаният вид театър, в който са и най-интересните досега постижения на Росица Обрешкова, както беше споменато, е авторският театър, съчетаващ създаването на текста за представлението с избора и осъществяването на режисьорските подходи и стратегии, а в някои случаи и с актьорското изпълнение. В тази естетика тя създава първите си спектакли, с които се налага, привлича вниманието към себе си като режисьор и драматург и които са отличени с награди и номинации – „Змей“ (Драматичен театър – Смолян, 2001) и „Кимоно“ (Народен театър, 2004). В същата поредица Росица Обрешкова прави и други представления, както на професионалната, така и със студентите си на учебната сцена, като естествено продължение и следващо надграждане е един от последните ѝ спектакли – „Страшносмешно *необщуване*“, един от трите театрални проекта, с които участва в конкурса. Спектакълът е създаден през 2020 г. и премиерата му е на Есенния международен театрален фестивал „Сцена на кръстопът“. В него освен драматург и режисьор, Росица Обрешкова се завръща (след дълго прекъсване) и като актриса. Моноспектакълът се

вписва в най-актуалната съвременна посока на авторския театър, смесваща в различни пропорции лични истории, споделяне на дълбоко съкровени и трудни за преживяване персонални събития и обесии, и стремеж към изграждане чрез театъра като форма на споделено емоционално пространство на зони за емпатия и същинско общуване между хората днес, все повече изолиращи се и отдалечаващи се един от друг в света на дигиталните технологии. Особено значим принос на представлението е прилагането на инструментите на разработената от Росица Обрешкова стратегия на *Imaginatrix* – творящото въображение на актьора, от самата нея като изпълнител за преодоляване на границата между обичайното и екстремното споделяне, между актьора и споделените от него собствени страхове, болка и прозрения и присъстващите в залата.

Друга форма на театъра на споделянето и стремежа му да изгражда мостове между хората и да създава пространства за съвместно преживяване на спомени и колективна памет е продукцията „Вавилонци“ на Росица Обрешкова с театъра на българската общност в Торонто, Канада. Драматургичната адаптация отново е дело на режисьорката, която преработва и обединява в авторски колаж текстове на Станислав Стратиев и извежда темата за „вавилонското разединение“ на общностите и алиенацията на човека в днешното общество. Тази тема е особено актуална когато става дума за емигрантска общност и спектакълът си поставя за цел (и успява) чрез стратегии за събуждане на колективната памет и на общи места на спомени и преживявания да предаде от сцената в залата и да изгради за времето на представлението усещането за единение и споделени емоции. Основният принос на този театрален опит в международна среда е прилагането на режисьорската методология за пренос на специфичната остра сатиричност и абсурдистка естетика на текстовете на Стратиев чрез актьорското присъствие и специално чрез работа на Росица Обрешкова с

изпълнителите върху интонационната партитура на отделните актьори и върху ритма на цялото представление.

В друга, трета посока на театъра като място за събуждане и поддържане на колективната памет и на общностни спомени и ценности е третият спектакъл, представен от Росица Обрешкова за участие в конкурса. Най-кратко бихме могли да го определим като мултидисциплинарен пърформанс в чийто център е животът и паметта за една национална икона, какъвто е Стефан Данаилов. Става дума за тържествения концерт-спектакъла „Ламбо на 80: години любов“, създаден от Росица Обрешкова в Народния театър за отбелязване на 80-годишнината на един от най-известните и обичаните български актьори, с който авторката на спектакъла има и тясна роднинска (той е брат на майка ѝ) и професионална връзка (както беше споменато Росица Обрешкова е негов дългогодишен асистент по актьорство за драматичен театър в НАТФИЗ). Най-важното достойнство на представлението е фактът, че режисьорката успява да надгради и трансформира обичайната форма на юбилейна продукция в стройно изграден и с ясно проведена режисьорска концепция спектакъл за преживяването и общуването с големите национални личности и митове и на друго, трансцендентално ниво.

Накрая, но не на последно място бих искала да открия и още един важен принос на предложените спектакли и особено на тяхното разглеждане и осмисляне от Росица Обрешкова като примери и продуктивни нейни опити за проверка в практиката на теоретичните ѝ хипотези и естетическите ѝ предпочитания към авторския театър и към основното средство за неговото създаване – творещото творческо въображение на актьора/създателя на театрални артефакти. Своята концепция за „творещото въображение“, развита в монографията ѝ „IMAGINATRIX“ и приложена в коментираните спектакли, тя използва в преподавателската си работа за разширяване, обогатяване и развитие на формираните в студентите нагласи

и умения за бъдещата им изпълнителска дейност и цялостното им актуално присъствие в театралния живот.

Нямам бележки по предложените материали за участие в конкурса.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: От представения хабилитационен труд и останалите материали по конкурса, както и от личните ми впечатления от д-р Росица Обрешкова като интересен и всеотдаен театрален режисьор, драматург и преподавател съм убедена, че тя е подходяща кандидатура за академичната длъжност **доцент** по режисура и актьорско майсторство за драматичен театър в катедра „Телевизионно, театрално и киноизкуство“ във Факултета по изкуствата на Югозападния университет „Неофит Рилски“. Като член на научното жури ще гласувам положително за нейния избор.

Гласувам ДА.

25 септември, 2026 г.

Проф. д. н. Камелия Николова

REVIEW

By Prof. Kamelia Nikolova, DSc

National Academy for Theatre and Film Arts (NATFA);

Institute of Art Studies, Bulgarian Academy of Sciences

**Regarding the materials submitted for participation in the
competition**

for the academic position of "Associate Professor"

In Professional Field: 8.4 Theater and Film Arts

Scientific Specialty: "Theater Studies and Theater Arts"

For the requirements of the Department of Television, Theater, and Film Arts

Faculty of Arts, South-West University "Neofit Rilski"

Announced in the State Gazette, Issue No. 36 of April 17, 2026

Sole Candidate: Chef Asst. Prof. Rositsa Konstantinova Obreshkova, PhD

For participation in the competition, Dr. Rositsa Obreshkova has submitted three theatrical productions that she has created as a director, playwright, and actress in recent years: the original one-person show *Scary-Funny Non-Communication* (2020, Stage at a Crossroads Autumn International Theatre Festival), alongside the productions *The Babylonians* based on Stanislav Stratiev (2023, Reflection Theatre, Toronto, Canada) and *Lambo at 80: Years of Love* (2022, Ivan Vazov National Theatre, a concert-spectacle celebrating the 80th anniversary of Stefan Danailov), both of which she directed. These three productions constitute her main habilitation work. In addition to them, she has included the theoretical study *IMAGINATRIX*, published as a book by the Neofit Rilski University Press in 2025, as well as the paper “*IMAGINATRIX in Action: Personal Chronicles of Imagination, Language, Meaning, and Memory on the Theatrical Stage*”, which analyzes the creative objectives and outcomes achieved in the aforementioned performances.

All documents submitted in compliance with the requirements of the DASRBA (Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria Act), as well as the creative, scholarly, and pedagogical activities presented by the candidate for participation in the competition, fully meet the minimum national requirements for occupying the academic position of “Associate Professor”.

The primary focus of this review report is directed toward the aforementioned three productions with which Rositsa Obreshkova has chosen to participate in the competition for Associate Professor of Theatre Directing and Acting, alongside her theoretical study *IMAGINATRIX*. Additionally, I take into consideration several of her other staged productions, critical reviews, and awards for her work as a playwright and director. This is coupled with her pedagogical activity, first as a long-standing assistant in acting to Prof. Stefan Danailov at the National Academy for Theatre and Film Arts (NATFA) from 2002 to 2020, and subsequently as an Chef Assistant Professor and class tutor in Acting for Dramatic Theatre within the Department of Television, Theater, and Film Arts at the Faculty of Arts of the South-West University “Neofit Rilski” from 2020 to the present.

The three productions with which Dr. Rositsa Obreshkova participates in this competition are not only among her most recent performances but, when examined collectively, they compellingly synthesize and showcase her artistic interests and the spectrum of scenic forms within which she primarily works. This distinct characteristic renders them particularly suitable for analysis and commentary in the context of this open procedure. These productions—together with the appended theoretical study *IMAGINATRIX*, in which Rositsa Obreshkova conducts a detailed interdisciplinary inquiry into the actor’s imagination as an “actively creative imagination or Imaginatrix” and the pathways through which it “creates theatrical reality” (pp. 86–87)—clearly articulate the paradigm of theater that interests her and within whose field she has consistently positioned her explorations over the past years: an authorial theater of imagination that engages

and deeply permeates both the audience and its creators, thereby overcoming contemporary apathy and alienation. Concurrently, another vital quality of the candidate must be highlighted, as demonstrated by her choice of submission materials—namely, Rositsa Obreshkova’s fundamental desire and effort to conceptually rationalize, through theoretical investigation, her artistic preferences and accumulated experience as a director, playwright, actress, and long-standing instructor of acting, alongside the diverse questions this practice has raised and continues to present. Without a doubt, this endeavor to reflect upon and theoretically elevate her practical journey in theater, extracting components that are uniquely appropriate and productive for her pedagogical work with students, is paramount for the academic position for which she is applying.

The preferred paradigm of theater, within which Rositsa Obreshkova’s most compelling achievements to date reside, is, as previously noted, authorial theater. This form integrates the creation of the performance text with the selection and execution of directorial approaches and strategies, and in certain instances, with live acting performance. Within this aesthetic, she created her formative productions that established her reputation and drew attention to her work as both director and playwright, earning awards and nominations—namely, *The Dragon (Zmey)* (Drama Theatre – Smolyan, 2001) and *Kimono* (National Theatre, 2004). Following this trajectory, Rositsa Obreshkova has directed other productions both on the professional stage and with her students on the academic stage. A natural continuation and subsequent elevation of this path is one of her latest productions, *Scary-Funny Non-Communication*, which is one of the three theatrical projects submitted for this competition. The production was created in 2020, premiering at the Stage at a Crossroads Autumn International Theatre Festival. In it, besides serving as playwright and director, Rositsa Obreshkova returns to the stage as an actress after a long hiatus. This monodrama aligns with the most current contemporary directions in authorial theater, blending in varying proportions personal narratives, the sharing of deeply intimate and challenging

personal events and obsessions, and an endeavor to construct, through theater as a form of shared emotional space, zones of empathy and genuine communication among people today, who are increasingly isolated and estranged from one another in the digital age. A particularly significant contribution of the performance is the application of the tools from the imaginatrix strategy developed by Rositsa Obreshkova—the actor's actively creative imagination—by herself as a performer to transcend the boundary between ordinary and extreme sharing, and between the actor's own exposed fears, pain, and insights, and the audience present in the hall. Another variation of the theater of sharing, with its inherent drive to build bridges among people and construct spaces for the collective experiencing of memories and communal history, is Rositsa Obreshkova's production *The Babylonians*, staged with the theater of the Bulgarian community in Toronto, Canada. The dramaturgical adaptation is once again the work of the director, who reshapes and integrates texts by Stanislav Stratiev into an authorial collage, foregrounding the theme of the 'Babylonian fragmentation' of communities and human alienation in contemporary society. This theme gains heightened relevance within an emigrant community context. The performance aims—and thoroughly succeeds—at deploying strategies to awaken collective memory and shared loci of recollection and experience, transmitting these dynamics from the stage to the auditorium to cultivate a profound sense of unity and shared emotions for the duration of the show. The primary contribution of this international theatrical endeavor lies in the application of a directorial methodology designed to translate the specific sharp satire and absurdist aesthetics of Stratiev's texts through the actors' presence. This is achieved particularly through Rositsa Obreshkova's coaching of the performers regarding each individual actor's intonation score and the overarching rhythm of the entire performance.

Exploring a distinct, third dimension of theater as a site for awakening and sustaining collective memory and communal values is the third production

submitted by Rositsa Obreshkova for this competition. It can be most concisely defined as a multidisciplinary performance centered around the life and memory of a national icon—Stefan Danailov. This refers to the celebratory concert-spectacle *Lambo at 80: Years of Love*, created by Rositsa Obreshkova at the National Theatre to commemorate the 80th anniversary of one of the most prominent and beloved Bulgarian actors. The author of the production shares both a close familial bond with him (he is her mother's brother) and a profound professional relationship (as previously noted, Rositsa Obreshkova served as his long-standing assistant in Acting for Dramatic Theater at NATFA). The most significant merit of the production lies in the director's success in elevating and transforming the conventional format of a jubilee celebration into a cohesively structured performance driven by a clear directorial concept. This concept explores the experience of, and communication with, major national figures and myths on an alternative, transcendental level.

Last but not least, I would like to highlight another vital contribution of the submitted productions, particularly regarding their analysis and conceptualization by Rositsa Obreshkova as prime examples and productive endeavors to practically verify her theoretical hypotheses and aesthetic preferences for authorial theater, as well as the primary instrument of its creation—the actively creative imagination of the actor/creator of theatrical artifacts. She actively deploys her concept of the “creative imagination”—developed in her monograph *IMAGINATRIX* and implemented across the examined productions—within her pedagogical work to expand, enrich, and advance the attitudes and skills fostered in students for their future performing careers and overall contemporary presence within the theatrical community.

I have no critical remarks regarding the submitted materials for participation in this competition.

CONCLUSION: Based on the submitted habilitation work and the accompanying documentation for the competition, alongside my personal

impressions of Dr. Rositsa Obreshkova as an engaging and dedicated theater director, playwright, and educator, I am fully convinced that she represents an exceptionally suitable candidate for the academic position of Associate Professor of Directing and Acting for Dramatic Theatre within the Department of Television, Theater, and Film Arts at the Faculty of Arts of the South-West University “Neofit Rilski”. As a member of the Scientific Jury, I will vote in favor of her selection.

I cast a positive vote “YES”

September 25, 2026

Prof. Kamelia Nikolova, DSc